

Hrvatska Izbor urednika

Deklaracija o hrvatskom prostoru – vapaj za očuvanjem nacionalnog blaga

Objavio Smiljana Škugor-Hrčević - 11. kolovoza 2023. u 19:00

Montaža: Narod.hr, izvor: iStock, snimka zaslona

U slijedećim godinama tema opstojnosti hrvatske države treba biti vezana upravo za pitanje prostora. Kako ćemo se postaviti i hoćemo li uspjeti promijeniti naš odnos prema prostoru, hoće li očuvanje i sprječavanje devastacije hrvatskog geografskog i kulturnog prostora postati nužna neobilazna tema u političkom i javnom životu ovisi o nama samima i obvezi da pokušamo zaštititi prostor koji je uz ljude, najvrjedniji nacionalno blago, sukus je Deklaracije o hrvatskom prostoru koju je u ožujku ove godine hrvatskoj javnosti predstavila **Akademija arhitektonske umjetnosti i znanosti (AAUZ)** kao apel za Ustavnu zaštitu hrvatskog prostora i nužnost njegovog dugoročnog održivog upravljanja bez kojega, kako se ističe – nema ni opstanka hrvatske države.

Tekst se nastavlja ispod oglasa

Kao što su u komunizmu hrvatski književnici, pisci i intelektualci Deklaracijom o hrvatskom jeziku stali u njegovu zaštitu, ova Deklaracija poziva hrvatske političke strukture, stručnjake i znanstvenike, a naročito hrvatsku osviještenu javnost da pitanje opstojnosti hrvatskog prostora postave u središte političkog, znanstvenog, kulturnog, gospodarskog i sveukupnog društvenog interesa.

TEKST SE NASTAVLJA NAKON OGLASA

Dijelimo 15.000 €!

Čarobno mjesto za cijelu obitelj. Upoznajte zimu u njenom najljepšem ruhu! #feelaustria

Sponsored by Midas

Deklaracijom želimo upozoriti na katastrofalnu situaciju ponajprije u devastaciji prostora ističu njezini inicijatori ugledni arhitekti **Andrija Mutnjaković, Nikola Bašić i Jerko Rošin.**

Prostor se dramatično pustoši i obezvrjeđuje uz neshvatljivu nebrigu svih struktura vlasti

Unatoč toj općoj spoznaji prostor se dramatično pustoši i obezvrjeđuje uz neshvatljivu nebrigu svih struktura trodiobne vlasti, nehaj i nemoć struke i odsutnost osviještene javnosti.

Tekst se nastavlja ispod oglasa

Zadivljujuće urbanističko i arhitektonsko nasljeđe, mjerilo visokih socijalnih, humanih i kulturnih dometa naše prošlosti, prinijeli smo Europi kao kulturni miraz, a sada, u osamostaljenoj državi, u tom istom prostoru stvaramo kaos, stoji u preambuli Deklaracije.

Da je situacija dramatična i izmakla kontroli svjedoče brojna apartmanska naselja i ostale građevine koji kao gljive poslije kiše najčešće niču duž obale i u priobalju, ali i u drugim dijelovima Hrvatske, i to često bez iole pažljivijega planiranja i vezanosti s krajolikom, infrastrukturom, tradicijskim i kulturnim vrijednostima.

Loading...

Taking too long?

[_Reload document](#) | [_Open in new tab](#)

Samo u odnosu na 2022. broj turističkih ležajeva u ovoj je godini povećan za 45.000. Dramatičnosti pridonosi i nelegalna gradnja i sva mešetarenja koja uz to idu, potom netransparentna legalizacija ružnih i neplanski sagrađenih objekata, zapušteni i napušteni industrijski objekti za koje nitko ne mari.

Tekst se nastavlja ispod oglasa

S jedne strane svjedoci smo ataka na atraktivni prostor, a s druge strane događa nam se napuštanje vrijednog ruralnog prostora, izumiru mali gradovi, veliki dijelovi Hrvatske već sada zjape prazni bez pokušaja da ih se zaštiti i revitalizira.

35 subjekata nadležnih za prostor međusobno uopće nisu koordinirani

Svemu navedenom u prilog svjedoči podatak da u Hrvatskoj postoji 35 subjekata nadležnih za prostor koji međusobno uopće nisu koordinirani, a Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske koju je Hrvatski sabor donio 2017. za razdoblje do 2030. čini se kao mrtvo slovo na papiru. A ta Strategija utemeljena je na hrvatskom Ustavu i izrađena na temelju analize prostornih planova županija, integralnom upravljanju obalnim područjem, demografskom scenariju i migracijama, razvoju gospodarskih djelatnosti u prostoru i krajoliku kao čimbeniku strategije prostornog uređenja.

No, uz sve vrlo dobro napisano, pet godina od donošenja, u zaštiti prostora niti ima pomaka, niti koordinacije nadležnih institucija, te se u Deklaraciji kao nužnost predlaže uspostava suradnje i osobito razgovor o toj temi u hrvatskoj političkoj i cjelokupnoj javnosti. Treba osvijestiti činjenicu da se devastacija našeg prostora reflektira i na demografiju, i na ekonomiju i na kulturu.

Tekst se nastavlja ispod oglasa

U Hrvatskoj nema nitko tko bi se imao pravo prvi baciti kamenom zbog onoga što se s prostorom događa. Trebamo uspostaviti kontakte sa svima i zato je tekst Deklaracije upućen svima, od vlasti do najšire javnosti jer njome želimo dosegnuti do svakoga. Ona je apel, vapaj krik i vrisak, poručuje arhitekt Jerko Rošin.

Politika nema viziju prostora, treba nam hitna koordinacija zaštite naše obale

Deklaracijom želimo upozoriti na katastrofalnu situaciju ponajprije u devastaciji prostora, ističe Andrija Mutnjaković. Podsjeća da su 60.-ih godina prošlog stoljeća De Gaulle i Pompidou na francuskoj obali odlučili sagraditi 100.000 kreveta što je organizirala i investirala francuska Vlada, a ne nikakve općine i županije i bilo im je jasno da ne trebaju graditi samo nekakve zgrade, nego baštinu.

I u Istri je u to vrijeme izgrađeno objekata za 31.000 kreveta, što je oživjelo cijelu Istru. UN je tih godina financirao projekt planskoga korištenja zemljišta južnog Jadrana, od Dubrovnika do Makarske. Sada nam treba hitna koordinacija zaštite naše obale, poručio je predsjednik Akademije i redovni član HAZU Andrija Mutnjaković.

Ideja o hrvatskom prostoru uopće ne postoji, a on je nakon ljudi naš najvažniji resurs, naša nafta, rekao je Nikola Bašić, ustvrdivši da politika nema viziju prostora, baš kao ni struka.

Tekst se nastavlja ispod oglasa

Mi arhitekti servisiramo projekte uglavnom motivirane turizmom i nekretninskim ulaganjima, kojima pogoduje i rentijerski pristup nekretninama. Na tom je području porez simboličan, a tu se radi o ozbiljnom biznisu čiji je generator izvan Hrvatske. Sve to pod znak pitanja stavlja prostor kao javni resurs. Od 1991. godine imamo gubitak stanovništva i uzlet nekretninskih aktivnosti.

Danas naš prostor postaje tuđi, a narod nestaje

Već sada dvije trećine subjekata u priobalnom nekretninskom biznisu otpada na strance, ako računamo da su stranci i ljudi iz država Europske unije. Na kontinentu na strance otpada trideset posto subjekata. Danas naš prostor postaje tuđi, a narod nestaje. Naš prostor gubi primarna svojstva te postaje proizvodni, a ne životni, s čime bi se sigurno složili stanovnici

cijelog priobalja, ali i Zagreba, koji je pretvoren u velik ružan betonski slam, ističe Bašić i zaključuje kako ne postoji svijest da se prostor može potrošiti i prestati biti turistička atrakcija.

A može se, kaže, itekako potrošiti i tom u prilog navodi metaforu sa škampom, tim, kako je rekao, predivnim Božjim čudom, kojeg nakon što ga netko pojede, odnosno potroši, ostaje samo ljuska i nered. Deklaraciju je potpisalo dvadeset arhitekata. Akademija arhitektonske umjetnosti i znanosti osnovana je prije četiri godine i ima 25 članova.

** Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja kvalitetnog novinarstva Agencije za elektroničke medije.*

Tekst se nastavlja ispod oglasa

Podržite nas! Kako bismo Vas mogli nastaviti informirati o najvažnijim događajima i **temama koje se ne mogu čitati u drugim medijima**, potrebna nam je Vaša pomoć. Molimo Vas podržite Narod.hr s 10, 15, 25 ili više eura. Svaka Vaša pomoć nam je značajna! Hvala Vam! Upute kako to možete učiniti možete pronaći **OVDJE**

OZNAKE

andrija mutnjaković

Deklaracija o hrvatskom prostoru

jerko rošin

nikola bašić

VIŠE S WEBA